

Завдання на заняття

22.03.2022

Текст

«Текст — певна, з функціонально-сміслового погляду **упорядкована, група речень** або їх аналогів, **які являють собою**, завдяки семантичним і функціональним взаємовідношенням елементів, **завершену смислову єдність**»

Текст — середній елемент схеми комунікації, яку можна уявити у вигляді триелементної структури: **автор** → **текст** → **читач**.

У сучасному мовознавстві виділилися два підходи у лінгвістичних дослідженнях текстів:

- функціональна типологія (соціальні функції й мета використання текстів)
- структурна типологія (внутрішня організація текстів)

Найістотніші текстові ознаки

Цілісність;

Зв'язність;

Структурна організованість;

Завершеність.

Основні категорії тексту

Текст, особливо художній, на думку А. П. Загнітка, складний і багатоплановий, оскільки завданням його інтерпретації є вияв максимуму закладених у ньому думок і почуттів художника (автора).

Якщо розглядати текст як структуровану одиницю, необхідно зазначити про наявність текстових парадигм:

1. жанрова (жанр визначає структурні особливості твору);
2. функціонально-стильова (об'єднує тексти за функціональним спрямуванням);
3. індивідуально-авторська (об'єднує всі твори одного автора).

Основні текстові категорії

Цілісність	Кожен компонент тексту характеризується відносною смисловою завершеністю.
Ретроспекція	Тематичні слова (пам'ять, спогад), граматичний час — теперішній історичний, прислівники місця і часу («тоді», «там», «колись» тощо).
Концепт	Сформульована ідея твору
Модальність тексту	Відношення змісту висловлювання до дійсності і мовця до змісту висловлювання
Інформативність тексту	Здатність тексту бути носієм завершеного повідомлення, передавати інформацію.

Засоби зв'язку в тексті

Змістові, логічні і психологічні зв'язки:	Літературні, риторичні засоби зв'язку:	Лексичні засоби зв'язку:	Граматичні зв'язки.	Стилістичні зв'язки:	Інтонаційні засоби
<ol style="list-style-type: none"> Єдність місця, часу, дійових осіб; зв'язок з минулим і майбутнім (єдність сюжету). 	<ol style="list-style-type: none"> прийоми композиції літературного твору дотримання законів жанру побудова компонента тексту як риторичної фігури 	<ol style="list-style-type: none"> вибір вдалого, доречного слова, використання синонімів; асоціативний вибір слів; займенникові заміни іменників; вживання антонімів, професійної, іншомовної лексики; вживання фразеологізмів; слова-узагальнення. 	<ol style="list-style-type: none"> сполучники, їх повтор; співвідносні зі сполучниками займенники прислівники питальні речення і відповіді на них; побудова тексту з однорідними членами речення; ланцюжковий чи паралельний зв'язок речень; 	<ol style="list-style-type: none"> весь текст витримано в одному стилі; відбувається доцільна зміна стилів. 	<ol style="list-style-type: none"> інтонація початку і кінця абзацу відповідні паузи; емоційні інтонації, тембр голосу; логічні, фразові наголоси, психологічні паузи тощо

Структура тексту

Структура тексту — поняття, формування якого ще не завершено, хоча структура є природною властивістю тексту.

Основними ознаками структури, як відомо, є **цілісність** і **зв'язність**.

Текст є викінченою графічно-знаковою формою, що сприймається як єдине ціле, яке характеризується межею сприймання:

ЦІЛІСНІСТЬ	ЗВ'ЯЗНІСТЬ
нова властивість об'єкта (наприклад, смисловий зміст тексту),	дозволяє створити текст, оптимальний для усного сприйняття.

Інформативність тексту

Інформативність тексту— здатність тексту бути носієм завершеного повідомлення, передавати інформацію.

Інформація як основна категорія тексту різнилася за своїм прагматичним призначенням.

Види текстової інформації

Змістовно-фактуальна інформація	Змістовно-концептуальна інформація	Змістовно-підтекстова інформація
<ul style="list-style-type: none">• Містить повідомлення про факти, події, процеси, що відбувалися, відбуваються або ж відбуватимуться в навколишньому світі, реальному або уявному.• Змістовно-фактуальна інформація завжди виражається вербально.	<ul style="list-style-type: none">• Повідомляє читачу індивідуально-авторське розуміння стосунків між явищами, що описані засобами змістовно-фактуальної інформації.• Така інформація здобувається з усього твору та являє собою творче переосмислення зазначених відносин, фактів, процесів, які відбуваються в суспільстві та представлені письменником у створеному або уявному світі.	<ul style="list-style-type: none">• являє собою «приховану інформацію», «потік додаткових смислів»,• виявляє прихований сенс, який здобувається з опису фактів, явищ, подій

Інформація

Загальне поняття інформації подано у філософії, де під нею розуміють відображення реального світу.

Погляд на інформацію з точки зору її споживачів окреслює таке поняття:

- Інформація — це нові відомості, які прийняті, зрозумілі і оцінені її користувачем як корисні;
- Іншими словами, інформація — це знання, які отримує споживач (суб'єкт) у результаті сприйняття і переробки певних відомостей.

Саме слово «informatio» складається з префікса «in-» («в-, на-, при-») і дієслова «form» («надаю форму, створюю»), пов'язаного з іменником «forma» («фор-ма»).

Властивості інформації

Цінність інформації	Достовірність	Актуальність
Визначається корисністю та здатністю її забезпечити суб'єкта необхідними умовами для досягнення ним поставленої мети.	<p>Здатність інформації об'єктивно відобразити процеси та явища, що відбуваються в навколишньому світі.</p> <p>Достовірною вважається насамперед інформація, яка несе у собі безпомилкові та істинні дані.</p>	Здатність інформації відповідати вимогам сьогодення (поточного часу або певного часового періоду).

ІНШІ ВЛАСТИВОСТІ ІНФОРМАЦІЇ

Суспільна природа	Джерелом інформації є пізнавальна діяльність людей, суспільства.
Мовна природа	Мова може бути природною, що використовується у повсякденному житті та служить формою висловлення думок і засобом спілкування між людьми. Штучною, створеною людьми з певною метою (наприклад, мова математичної символіки)
Дискретність	Одиниця інформації яка є засобами висловлювання є слова, речення, уривки тексту.
Старіння	Головною причиною старіння інформації є не сам час, а поява нової інформації.
Розсіювання	Існування у багатьох джерелах.

Види інформації

За способом сприйняття

Візуальна	сприймається органами зору. Ми бачимо все довкола.
Аудіальна	сприймається органами слуху. Ми чуємо звуки довкола нас.
Тактильна	сприймається тактильними рецепторами.
Нюхова	сприймається нюховими рецепторами. Ми відчуваємо аромати довкола.
Смакова	сприймається смаковими рецепторами. Ми відчуваємо смак.

За формою подання

Текстова	передається у вигляді символів, призначених позначати лексеми мови;
Числова	цифри і знаки, що позначають математичні дії;
Графічна	зображення, подій, предметів, графіків;
Звукова	усна або у вигляді запису передачі лексем мови аудіальним шляхом.
Масова	містить тривіальні відомості і оперує набором понять, зрозумілим більшій частині соціуму
Спеціальна	містить специфічний набір понять.
Особиста	набір відомостей про яку-небудь Особистість.